

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 13.1.2011
COM(2011) 1 окончателен

2011/0002 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за изменение на Директива 2000/25/ЕО във връзка с прилагането на етапи на
пределните стойности на емисиите по отношение на трактори с тясна колея**

(текст от значение за ЕИП)
SEC(2011) 44 окончателен
SEC(2011) 43 окончателен

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Настоящото предложение предвижда изменение на Директива 2000/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2000 г. относно мерките, които следва да бъдат предприети срещу емисиите от газообразни и прахообразни замърсяващи околната среда вещества от двигателите, предназначени за задвижване на селскостопански и горски трактори.¹

С Директива 2000/25/ЕО се цели да се гарантира свободното движение на селскостопански и горски трактори, като същевременно се намаляват допустимите нива на емисии на отработилите газове от двигателите с цел защита на здравето и благополучието на гражданите и опазване на околната среда.

В посочената директива се определят последователни етапи на намаляване на пределните стойности на емисиите на отработилите газове, които в значителна степен съответстват на разпоредбите на Директива 97/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 1997 г. за сближаване законодателствата на държавите-членки във връзка с мерките за ограничаване емисиите на газообразни и прахообразни замърсители от двигатели с вътрешно горене, инсталирани в извънпътна подвижна техника².

Вследствие на определянето на по-строги пределни стойности за газообразните и прахообразните замърсители от двигатели с вътрешно горене, предназначени за инсталиране в извънпътна подвижна техника, приети с Директива 2004/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³, Директива 2000/25/ЕО беше изменена с Директива 2005/13/ЕО на Комисията от 21 февруари 2005 г.⁴.

Новите пределни стойности на емисиите на газообразни и прахообразни замърсители бяха определени с цел намаляване на повече от 90 % от по-рано регламентираните стойности, така че допълнителните системи за последваща обработка на отработилите газове за прахови частици и за NO_x да бъдат внедрени в по-голямата част от обхванатите от съответните директиви двигатели и машини към датата, от която стане задължителен етапът на ограничаване на емисиите с най-строги изисквания.

Като се имат предвид споменатите предизвикателства и несигурността по отношение на действителната технологична постижимост на посочените цели, в Директива 2004/26/ЕО се предвижда Комисията да проведе техническо проучване, като по-специално се изисква тя да „обсъжда наличната технология, включително отношението разходи/печалби, с цел потвърждаване на граничните стойности на етапи IIIБ и IV и оценка на евентуалната

¹ ОВ L 173, 12.7.2000 г., стр. 1.

² ОВ L 69, 27.2.1998 г., стр. 1.

³ ОВ L 146, 30.4.2006 г., стр. 1.

⁴ ОВ L 55, 1.3.2005 г. стр. 35.

необходимост от допълнителни гъвкави механизми, освобождавания или по-късни дати на въвеждане за някои типове съоръжения или двигатели, вземайки под внимание двигателите, монтирани в подвижни извънпътни машини, предназначени за сезонно използване“⁵.

В член 4, параграф 8 на изменената Директива 2000/25/ЕО се прави препратка към техническото проучване, предвидено в Директива 2004/26/ЕО с цел да изследват въпросите, свързани със селскостопанските трактори и по-специално с тези от категории Т2, Т4.1 и С2 (т. нар. „трактори с тясна колея“ с максимална широчина по-малка от 1,15 m).

Резултатите от техническата оценка потвърдиха, че силно намалените пределни стойности, определени от съзаконодателите, са постижими за повечето двигатели, предназначени за монтиране на извънпътна техника и на селскостопански трактори. Беше сметено обаче, че по отношение на селскостопанските трактори от категориите Т2, Т4.1 и С2 е необходимо изменение на изискванията.

• **Общ контекст**

С оглед на изпълнение на задълженията, определени в член 2 на Директива 2004/26/ЕО и в член 4, параграф 8 на Директива 2000/25/ЕО, ГД „Предприятия и промишленост“ на ЕК сключи договор с ГД СИЦ за проучване на всички аспекти, по които има изисквания в посочените директиви.

По отношение на селскостопанските трактори, ГД СИЦ оцени ситуацията в категориите Т2, Т4.1 и С2, като прибягна до проучване на специализирана литература и до пряка оценка на превозните средства чрез посещаване на пет различни по големина производители, един от които може да бъде класифициран като МСП, които използват различни технологии. Тяхната продукция обхваща огромното мнозинство от тракторите с тясна колея, пускани на пазара на ЕС.

За обхванатите от проучването трактори беше установено, че са типично европейски продукти, разработвани с оглед на изискванията на специализирана селскостопанска дейност в южноевропейското (по-специално в средиземноморския регион) селско стопанство. Преобладаващата част от тракторите се продават в ЕС.

От юни 2006 г. резултатите от анализа бяха представяни на редица последователни заседания на GEME (Група на експертите по въпросите на емисиите от извънпътна подвижна техника), и през декември 2007 г. бяха потвърдени в изготвения проект на окончателния доклад, публикуван на уебсайта на CIRCA.

За разлика от други въпроси, при които бяха посочени множество варианти, по въпроса за тракторите от категории Т2, Т4.1 и С2 ГД СИЦ стигна до едноединствено заключение — а именно, че въпросните трактори следва да бъдат

⁵ ОВ L 146, 30.4.2004 г., член 2.

освободени от етапи ШБ и IV от Директива 2000/25/ЕО. Заключение то бе подкрепено от някои държави-членки и не срещна съпротива.

Заключенията на СИЦ бяха потвърдени от проучване за оценка на въздействието, извършено от „Arcadis“ през 2008—2009 г. въз основа на договор с ГД „Предприятия и промишленост“. Проучването на „Arcadis“ ясно показва предимството, която предложеното отлагане би имало за околната среда: без него потребителите не биха могли да купуват съвременни трактори от етап IIIА и биха продължили да използват (много) стара техника (намираща се на равнището на „етап 0“). Освен това „Arcadis“ посочва и отрицателните икономически и социални последици, ако предложението не бъде прието.

• Съществуващи разпоредби в областта на предложението

В това отношение от значение са следните две директиви:

- изменената Директива 97/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 1997 г. за сближаване законодателствата на държавите-членки във връзка с мерките за ограничаване емисиите на газообразни и прахообразни замърсители от двигатели с вътрешно горене, инсталирани в извънпътна подвижна техника;

- изменената Директива 2000/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2000 г. относно мерките, които следва да бъдат предприети срещу емисиите от газообразни и прахообразни замърсяващи околната среда вещества от двигателите, предназначени за задвижване на селскостопански и горски трактори, и за изменение на Директива 74/150/ЕО на Съвета.

• Съгласуваност с други политики и цели на Съюза

Директива 97/68/ЕО се основава на програмата на Общността за политика и действия в областта на околната среда и устойчивото развитие⁶.

Директива 2000/25/ЕО транспонира същите цели и политика в сектора на селскостопанските трактори.

Настоящото предложение съответства на провежданата понастоящем политика на Общността в областта на околната среда и на целите, подробно описани в шестата програма за действие за околната среда (СОМ(2001) 31 окончателен)⁷, в която подобряването на качеството на въздуха е посочено като приоритетна цел, която трябва да бъде постигната *inter alia* чрез въвеждане на специфични за продуктите пределни стойности на емисиите на отработилите газове. В шестата програма за действие за околната среда е посочен метод за определяне на политиката, основаващ се на участие и задълбочени познания, според който:

„Широкото включване на заинтересованите страни ще бъде от съществено значение за успешното изпълнение на шестата програма на всеки етап от

⁶ Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите-членки, заседаващи в рамките на Съвета от 1 февруари 1993 г. (ОВ С 138, 17.5.1993 г., стр. 1).

⁷ ОВ С 154Е, 29.5.2001 г., стр. 218.

политическия процес — от постигане на споразумение за целите до практическото прилагане на мерките. Задълбочените научни познания и икономическата оценка, достоверни и актуални данни и информация, както и използването на показатели ще служат за основа на определянето, изпълнението и оценяването на политиката в областта на околната среда“.

Предлаганото отлагане напълно съответства на изложения метод за определяне на политиката: то обхваща пределните стойности, определени в Директива 2000/25/ЕО за етапи IIIБ и IV за тракторите от категории T2, T4.1 и C2, доколкото според заинтересованите страни и според независимото проучване на ГД СИЦ при тези трактори е технически невъзможно да се постигне спазването на пределните стойности.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

• Консултация със заинтересованите страни

В различни заседания на Експертната група за двигателите за извънпътна подвижна техника държавите-членки и заинтересованите страни бяха запознати с въпроса и с резултатите от проучването на ГД СИЦ. По-специално, на заседанието на Комитета за приспособяване към техническия прогрес — селскостопански трактори на 21 ноември 2008 г., се проведе консултация с държавите-членки. Австрия, Германия, Гърция, Испания, Италия, Обединеното кралство, Финландия и Швеция изразиха подкрепата си за предложението; не бяха отбелязани отрицателни становища. Освен това, с цел да се направи преглед на най-новите технологически нововъведения, на 2 септември 2010 г. се състоя заседание с участието на представители на промишлеността.

• Събиране и използване на експертни становища

Засегнати научни/експертни области

Емисии на отработилите газове от извънпътна подвижна техника и селскостопански трактори.

Основни организации/експерти, с които са проведени консултации

ГД СИЦ; Експертна група за емисиите на отработилите газове от двигателите в извънпътна подвижна техника и работна група по селскостопанските трактори.

Използвани методи за запознаване на обществеността с експертните мнения

Публикуване на уебсайта на CIRCA на докладите на „Arcadis“ и ГД СИЦ за техническия преглед на законодателството относно емисиите на отработилите газове от двигателите в извънпътна подвижна техника. Съобщения на заседанията на групата на експертите по въпросите на емисиите от извънпътна подвижна техника (GEME) на Комисията и на тези на работната група и Комитета по селскостопанските трактори.

• Оценка на въздействието

През 2010 г. въз основа на споменатите по-горе технологически проучвания Комисията предприе официална оценка на въздействието, като взе предвид техническите нововъведения. Беше направено заключението, че техническите решения вероятно са постижими, но не и в сроковете, предвидени в текущото законодателство. Предпочитаният вариант — отлагане с три години на влизането в сила на изискванията на етап ШБ и етап IV, бе подложен на оценка.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Обобщение на предлаганите мерки**

Предлага се датите, посочени в член 4 на Директива 2000/25/ЕО отнасящи се до одобрението на типа и първоначалното пускане в експлоатация в рамките на етапи ШБ и IV по отношение на тракторите от категории T2, T4.1 и C2, както са определени в Директива 2003/37/ЕО, да бъдат отложени с три години.

- **Правно основание**

Предложението се основава на член 114 от Договора.

- **Принцип на субсидиарност**

Целите на предложеното действие, а именно, да се гарантира постоянното функциониране на вътрешния пазар, като се изисква селскостопанските трактори да отговарят на хармонизирани разпоредби в областта на околната среда по отношение на емисиите на отработилите газове, не могат да бъдат постигнати в необходимата степен от държавите-членки, ако последните действат поотделно, и поради това могат, предвид мащаба и въздействието им, да бъдат постигнати по-добре на равнището на ЕС.

Следователно, предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност, както е предвидено в член 5 от Договора.

- **Принцип на пропорционалност**

Предложеното изменение не надхвърля необходимите мерки за постигане на определените по-горе цели.

Независимите експерти и заинтересованите страни споделят становището, че пределните стойности за етапи ШБ и IV за селскостопанските трактори, към които се прилага предложеното изменение, не са технически постижими. Ако влизането в сила на съответните пределни стойности за етапи ШБ и IV не бъде отложено, това ще доведе до сериозни сътресения на вътрешния пазар в Съюза и в селскостопанския сектор, в който посочените трактори се използват.

Въпреки че от страна на промишлеността бяха изтъкнати силни технически аргументи за пълно освобождаване на посочените трактори, те не бяха приети. Предложението следователно описва абсолютно необходимите изменения, които бяха сметени за необходими, за да се гарантира подходящ баланс на

тежестите за промишлеността, като същевременно се гарантира в рамките на възможното изпълнението на целите в областта на околната среда.

Следователно, предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност, както е предвидено в член 5 от Договора.

- **Избор на инструменти**

Предлагани инструменти: директива.

Други средства не биха били подходящи поради следната причина: изменение на съществуваща директива.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма отражение върху бюджета на Съюза.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Директива 2000/25/ЕО във връзка с прилагането на етапи на пределните стойности на емисиите по отношение на трактори с тясна колея

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия⁸,

след предаване на проекта на законодателен акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет⁹,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите¹⁰,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) С Директива 2000/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2000 г. относно мерките, които следва да бъдат предприети срещу емисиите от газообразни и прахообразни замърсяващи околната среда вещества от двигателите, предназначени за задвижване на селскостопански и горски трактори, и за изменение на Директива 74/150/ЕИО на Съвета¹¹ се регулират емисиите в отработилите газове от двигатели, монтирани в селскостопански и горски трактори. Настоящият етап за пределните стойности на емисиите, приложими за одобрението на типа на повечето двигатели със запалване чрез съгъстяване, е познат като етап ША. В директивата се предвижда, че пределните стойности на емисиите трябва да бъдат заменени от по-строгите пределни стойности за етап ШБ, които трябва последователно да влязат в сила от 1 януари 2010 г. по отношение на одобрението на типа и от 1 януари 2011 г. по отношение на пускането на пазара на посочените двигатели.
- (2) В член 2, параграф 2 на Директива 2004/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за изменение на Директива 97/68/ЕО за сближаване

⁸ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

⁹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹⁰ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹¹ ОВ L 173, 12.7.2000 г., стр. 1

на законодателствата на държавите-членки относно мерките за намаляване на емисиите на замърсяващи газове и частици от двигатели с вътрешно горене, предназначени за извънпътни подвижни машини¹² се предвижда, че Комисията „обсъжда наличната технология, включително отношението разходи/печалби, с цел потвърждаване на граничните стойности на етапи IIIБ и IV и оценка на евентуалната необходимост от допълнителни гъвкави механизми, освобождавания или по-късни дати на въвеждане за някои типове съоръжения или двигатели, вземайки под внимание двигателите, монтирани в подвижни извънпътни машини, предназначени за сезонно използване“. В член 4, параграф 8 на Директива 2000/25/ЕО е предвидена клауза за преразглеждане с оглед да се вземат под внимание особеностите на тракторите от категории Т2, Т4.1 и С2.

- (3) Директива 97/68/ЕО бе предмет на няколко технически проучвания. В резултат на техническите проучвания, проведени през 2007, 2009 и 2010 г., потвърдени от оценката на въздействието, извършена от Комисията, бе установено, че не е технически постижимо тракторите, спадащи към категориите Т2, С2 и Т4.1, да изпълнят изискванията на етапи IIIБ и IV към датите, предвидени в директивата.
- (4) За да избегне предписването от страна на законодателството на Съюза на технически изисквания, които още не могат да бъдат спазени и за да се предотврати тракторите от категории Т2, Т4.1 и С2 да не могат да получават одобрение на типа, да бъдат пускани на пазара или пускани в експлоатация, е необходимо да бъде предвиден преходен период от три години, през който тракторите, спадащи към категории Т2, Т4.1 и С2, да могат да получават одобрение на типа, пускани на пазара или в експлоатация.
- (5) Поради това Директива 2000/25/ЕО следва да бъде съответно изменена,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

В член 4 от Директива 2000/25/ЕО се добавя следният параграф:

„9. Чрез дерогация от букви г) и д) на параграф 2 и от параграф 3, за тракторите от категории Т2, С2 и Т4.1, както са определени в приложение II, глава А, точка А.1 и в приложение II, глава Б, допълнение 1, част I, точка 1.1 на Директива 2003/37/ЕО, оборудвани с двигател от категории от L до R, датите, посочени в букви г) и д) на параграф 2 и в параграф 3 се отлагат с три години. До тези дати продължават да се прилагат изискванията на етап IIIА от настоящата директива.“

Член 2

Транспониране

1. Държавите-членки приемат и публикуват не по-късно от [6 месеца минус един ден след датата на влизане в сила] необходимите закони, подзаконови и

¹² ОВ L 225, 25.6.2004 г. стр. 3.

административни разпоредби за съобразяване с настоящата директива. Те съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Те прилагат тези разпоредби, считано от [6 месеца след датата на влизане в сила].

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваването се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 3

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 4

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател
[...]

За Съвета
Председател
[...]